

TÜRK NEONATOLOJİ DERNEĞİ

TÜRK NEONATOLOJİ DERNEĞİ EĞİTİM ÇALIŞTAYI RAPORU

Ankara

05.09.2015

Çalıştaya katılan öğretim üyeleri

Prof. Dr. Esin Koç (başkan), Prof. Dr. Nilgün Kültürsay, Prof. Dr. Rahmi Örs, Prof. Dr. Asuman Çoban, Prof. Dr. Hülya Bilgen, Doç. Dr. Ayşegül Zenciroğlu, Prof. Dr. Yıldız Atalay, Prof. Dr. Ayşe Sevim Gökalp, Prof. Dr. Arif Akşit, Prof. Dr. Şule Yiğit, , Prof. Dr. Şükrü Küçüködük, Prof. Dr. Fahri Ovalı, Prof. Dr. Münevver Türkmen, Prof. Dr. Oğuz Tuncer, Doç. Dr. Suna Oğuz, Doç. Dr. Güner Karatekin, Prof.Dr. İpek Akman, Doç. Dr.Turan Tunç, Doç. Dr. Yasemin Akın, Doç. Dr. Semra Kara.

İçindekiler

1. NEONATOLOJİ YAN DAL EĞİTİMİ	2
2. ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI ANA DAL EĞİTİMİNDE NEONATOLOJİ EĞİTİMİ	6
3. AİLE HEKİMLERİ VE PRATİSYENLERİN EĞİTİMİ:	7
4. TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMİ	7

1. NEONATOLOJİ YAN DAL EĞİTİMİ

Ana öneri: Tüm neonatoloji yan dal uzmanlık öğrencilerinin standart eğitim alması ve sonunda da BOARD sertifikası ile bunun tescil edilmesi için çalıştayca belirlenen eğitim standartlarının (eğitici ve alt yapı olarak) tüm eğitim kurumlarında sağlanması hedeflenmelidir. Gerekli koşulların sağlanmadığı ünitelerde neonatoloji eğitimi verilmemelidir.

1.1. MÜFREDAT

TUKMOS müfredat (Neonatoloji_mufredat_v.2.1, 08.04.2015) içeriği (9. ÖNERİLER maddesi hariç) aynen kabul edilmiş ve eğitim kurumlarının belirlenen bu çekirdek müfredata ilavelerde bulunabileceği; ancak TUKMOS’ca belirlenen konuların “kısaltmalar ile belirlenen düzeylerde” mutlaka verilmesi gerektiği konusunda fikir birliği oluşmuştur.

1.2. ASİSTAN KARNESİ

Aynı asistan karnesinin tüm eğitim kurumlarında kullanılmak üzere standart olarak ve digital ortamda hazırlanması gerekir.

1.3. KURSLAR

1.3.1. Zorunlu Kurslar:

“NRP” ve “Emzirme danışmanlığı” kurslarının tüm yan dal eğitimi alan doktorlar tarafından (eğitici kursları dahil) alınması gerekmektedir. Yan dal uzmanlık öğrencilerinin eğitici olarak da NRP ve emzirme kurslarında görev alması sağlanmalıdır. Bu amaçla “NRP kurs uygulayıcısı” kurslarının daha sık düzenlenerek yan dal uzmanlarının NRP eğiticisi olmalarının kolaylaştırılması ve ayrıca “Kurs sorumlusu” kursu açılarak kurs sorumlularının ve açılacak kurs sayısının artırılması uygundur. Bu konularda TND yönetimi tarafından bakanlık ile görüşme yapılması uygun olacaktır. Ayrıca **NRP kurslarının** mevcut sorunların giderilmesi ve kurslara eğitim kurumlarından verilen öğretim üyesi desteğinin artırılması gerekmektedir.

“Hasta güvenliği ve kalite standardizasyonu” ile “etik” kurslarının içeriğinin ise tüm yandal eğitimi içinde yer alması hedeflenmelidir.

1.3.2. Opsiyonel kurslar:

- Ekokardiyografi,
- Araştırma Eğitimi ve istatistik kursu,
- Simule uygulamalı beceri kursu,
- aEEG kursu,
- Biyoistatistik kursu,
- Hayvan deneyi eğitimi,

- İnfeksiyon kontrolü,
- Ultrason kursu

Kongre ve diğer zaman dilimlerinde bu kurslar açılabilir ve bazı kurslar internet ortamı üzerinden verilebilir. Ayrıca kurumlarca açılacak kursların da TND'ye bildirilmesi ile web sitesinden duyuru yapılarak dışarıdan katılım sağlanabilir.

1.4. YAN DAL TEZİ

Yandal tezi yapma zorunluluğunun kaldırılması nedeniyle mümkünse yan dal uzmanlık öğrencilerinin detaylı araştırma yapma ve SCI indeksli dergiye yayın olarak başvurma koşulunun getirilmesi ve yan dal asistanlarının çalışma yapmaları konusunda **“önerilmesi ve özendirilmesi”** önerildi. Sınava girmeden önce bu araştırmasının yayın başvurusunu yapmasının koşul olabileceği önerildi.

1.5. NÖBETLER / İCAP NÖBETLERİ

- **Yandal uzmanlık öğrencilerinin** “Genel pediatri nöbetlerine girmesi konusu eğitim hastanelerinin kendi kararına bırakıldı.
- **Yan dal uzmanı icapta hangi doğumlara gelsin?** Sorusunun cevabı eğitim hastanelerinin kendi kararına bırakıldı.

1.6. DIŞ ROTASYONLAR

Opsiyonel rotasyonlarda “Eğitim amaçlı” ibaresinin kullanılması gerekmektedir. **Çocuk cerrahisi rotasyonlarının** çok yararlı geçmediği, Neonatoloji uzmanlık öğrencisinin eğitim alacağı müdahalelerin ve izlemlerin yapıldığı hastaların zaten yenidoğan yoğun bakımda bakıldığı ve bakılması gerektiği düşüncesiyle TUKMOS'ta bu rotasyonun kaldırılması yönünde girişimde bulunulması önerildi. Rotasyonun kaldırılmaması durumunda Cerrahi açıdan öğrenim hedeflerinin detaylandırılması ve bu hedefler doğrultusunda rotasyonların tamamlanması önerildi.

1.7. YANDAL EĞİTİMİ VERECEK ÜNİTELERİN ASGARİ KOŞULLARI

1.7.1. Eğitici standartları:

Neonatoloji yan dal eğitiminin neonatoloji yan dal uzmanlık belgesine sahip **en az 2 eğiticinin (bir tanesi en az Doçent olmak koşuluyla)** bulunduğu kurumda verilmesi gerekmektedir.

Eğitim koordinatörü/sorumlusu olacak eğiticinin (Doçent veya profesör) neonatolog olarak **en az 5 yıl** çalışmış olması, ikinci kişinin ise neonatolog olarak **en az bir** yıldır neonatoloji alanında çalışması koşullarını sağlaması gerekir.

Ancak şimdilik ülke koşulları gözönüne alınarak o üniteye verilecek yan dal ihtisas öğrencisi sayısının belirlenmesinde (1 eğiticiye 3 öğrenci) en az **3 yıl** süreyle neonatolog olarak çalışan eğiticinin (doçent veya profesör) olması bir süre için kabul edilebilir.

1.7.2. Neonatoloji Yan dal Eğitim Merkezinde bulunması şart olan eğitim koşulları:

- Neonatoloji Yan dal eğitimi verilecek merkezde Pediatri ana dalında eğitim verilmesi ve neonatoloji eğitimi için aşağıda belirlenen zorunlu yan dalların bulunması veya bu yan dallardan bir uzmanın hizmet vermesi koşuldur.

- **Perinatoloji/Kadın Doğum:** Neonatoloji eğitiminin mutlaka belli sayıda (en az 1000) doğumun yapıldığı hastanelerde verilmesi gerekmektedir. Bu sayının altında doğum sayısı olan merkezlerin mutlaka iyi bir Perinatoloji merkezi ve yılda 1000 üzerinde doğum sayısı olan bir merkezle afilyasyon sağlayarak yan dal asistanının eğitimini tamamlaması gereklidir.

- Radyoloji, Çocuk Cerrahisi mutlaka bulunmalıdır .
- ROP izleminin yapılabilmesi şarttır.
- Kardiyovasküler cerrahi yapılması ve kardiyak operasyon gerektiren hastaların bakılabilmesi şu an için koşul olarak belirtilememekle birlikte eğitim alınan yerde bu hastalar bakılamıyorsa neonatoloji eğitimi sürecinde kardiyak cerrahi hastalarının yoğun olarak bakıldığı yenidoğan yoğun bakım merkezlerine rotasyon sağlanması önemle önerilmektedir.

- **Olması gereken yan dallar**

Aşağıda belirtilen yan dalların olmaması durumunda o merkezde neonatoloji ihtisası verilmemelidir: (Bu yan dalların mutlaka bulunmasının sağlanması gerekmektedir)

- Pediyatrik kardiyoloji
- Pediyatrik nefroloji
- Pediyatrik nöroloji

Aşağıda belirtilen yan dalların bulunması önerilir, bulunmaması halinde konsültanlık hizmeti alınabilir.

- Metabolizma,
- Genetik,
- Pediyatrik endokrinoloji,
- Pediyatrik göğüs hastalıkları
- Pediyatrik gastroenteroloji
- Pediyatrik nöroşirurji

Hizmet sözleşmesinin mümkün olmadığı kurumlarda yandal asistanının o bilim dalı tarafından uygun görülen süre içinde rotasyona gönderilmesi önerilir.

- **Eğitimin verildiği ünite de izlenecek en az bebek sayısı:**
  - Toplam doğum sayısı: 1000 /yıl
  - Doğum ağırlığı <1500 g: en az 50 bebek
- **"Uzun süreli izlem polikliniği"** : Eğitim veren tüm kurumlarda **"uzun süreli izlem polikliniği"** mutlaka bulunmalıdır.
  - **Yenidoğan Yoğun bakım Ünitelerinin teknik alt yapı ve eleman olarak desteklenmesi ve neonatal cerrahi hastalar da bakılacak şekilde yapılanmasının sağlanması:**

Neonatoloji eğitim ve hizmet bütünlüğünün sağlanması ve neonatal morbiditelerin azaltılması amacıyla Cerrahi yenidoğanların neonatologların gözetiminde bakılması için çaba harcanmalı, ağır cerrahi gerektiren bebeklerin bakıldığı yenidoğan yoğun bakım ünitelerine alt yapı ve eleman desteği sağlanmalıdır.

Neonatal kardiyak cerrahi yapılan merkezlerin sayısının artırılması ve kardiyak bebeklerin bakıldığı yenidoğan ünitelerinin güçlendirilmesi için çalışılması uygundur.

1.7.3. Merkezlere verilecek yan dal öğrenci sayısının belirlenmesi:

Eğitim merkezlerine verilecek yan dal uzmanlık öğrenci sayısının üst sınırı mevcut doğum sayısı, yatak sayısı ve diğer alt yapı imkanlarına göre sınırlanabilmelidir. Her yıl için belirlenen sayıda yeni yan dal öğrencisinin eğitim kurumlarına adil ve uygun dağılımının sağlanabilmesi için derneğimizce yapılan merkezlerdeki alt yapı ve eğitici durumunun belirleme çalışmalarının sonuçları önemli bir belge olarak kullanılabilir.

1.7.4. Yenidoğan yan dal uzmanlık öğrenciliği kadrolarının artırılması gerekliliği:

Ülkemiz için gereken neonatolog sayısı halen yetersizdir. (bkz. TND-TÜRKİYE'DE NEONATOLOJİ ALANINDA HEKİM İNSAN GÜCÜ raporu)

Neonatal mortalitedeki düşüşü sağlamak yanında; morbiditeleri önlemek, ulusal ve uluslararası platformlarda eğitsel ve bilimsel faaliyetleri ile lider neonatologların var olabilmesi için gelişmiş ülkelerdeki örneklerden yola çıkılarak 1800 doğuma 1 neonatolog sağlanabilmesi ve bu hesapla yaklaşık **750 tam zamanlı olarak yenidoğan yoğun bakım ünitesinde çalışan neonatolog** sayısına ulaşılması gerekmektedir. Ülkemiz koşullarında **ilk etapta 5 yıl içinde 2021 yılına kadar 550; ikinci etapta 2026 yılına kadar 750 aktif çalışan neonatolog ihtiyacı karşılanmalıdır.**

Bu bağlamda her yıl en az 70 civarında yan dal öğrencisinin eğitimine başlanması durumunda 500 neonatolog hedefine 4-5 yılda ulaşılabileceği görülmektedir. Yetiştirilecek neonatolog sayısının artması gerektiği önemle Sağlık Bakanlığı düzeyinde savunulmalıdır.

1.8. DERNEĞİMİZCE YAN DAL UZMANLIK ÖĞRENCİLERİ VE NEONATOLOGLARA YÖNELİK EĞİTİM ÇALIŞMALARI

1.8.1 Yan dal uzmanlık öğrencileri ve neonatologlara yönelik web sitesinin oluşturulması:

TND tarafından yan dal uzmanlık öğrencilerinin ihtiyacına yönelik kurs / video gibi bilgileri içeren / sorunlarını paylaşabilecekleri web sitesinin kurulmasının yararlı olabilir. Bu sitenin sadece yan dal uzmanlık öğrencilerine şifre verilerek kullanımı sağlanabilir.

Web sayfamız üzerinden yenidoğan uzmanlık öğrencilerine eğitim yapılmalı ve etik, hasta güvenliği, enfeksiyon kontrolü gibi önemli konularda modüler eğitim ve sertifikasyon imkanı sağlanmalıdır.

1.8.2. Kongre, sempozyum, kurslar:

Neonatoloji ve pediatri asistan ve uzmanlarının eğitimlerine katkıda bulunan bu çalışmalar, derneğimizce aynı şekilde ve güçlendirilerek sürdürülmeli ve eğitilenlerin aktif katılımları teşvik edilmelidir.

1.9. NEONATOLOJİ BOARD SINAVI

TND yönetim kurulu tarafından halen sürdürülmekte olan board hazırlıklarının soru bankası ve Board sınavının yönergesinin hazırlanması ile tamamlanması gerekmektedir.

2. ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI ANA DAL EĞİTİMİNDE NEONATOLOJİ EĞİTİMİ

2.1. Neonatoloji eğitiminin süresi: Eğitimin 5 ay (Yenidoğan yoğun bakım)+1 ay (Kadın-Doğum/perinatoloji rotasyonu) olarak toplam 6 ay olarak yapılması ve TUKMOS'da 4 ay olarak yer alan sürenin 5 aya uzatılması gerekmektedir.

2.2. Neonatoloji rotasyonunun zamanlaması: Pediatri asistanlarının Yenidoğan rotasyonunun *ilk yılı doldurduktan sonra* 3 ay, ardından 3. yıl veya 4. yılda 2+1 (Kadın Doğum) ay olarak yaptırılması uygundur.

2.3. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanlık öğrencilerine yönelik kurslar: UNEKO'da pediatristlere düzenlenen (Temel Mekanik Ventilasyon Kursu, Non

invaziv ventilasyon kursu, Yenidoğan bakımında güncel uygulamalar kursu, Simule uygulamalı beceri kursu) kurslarına “**Yenidoğan transport**” kursunun eklenmesi uygundur.

2.4. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanlarına yönelik eğitim: Pediatri eğitiminde ülkemizde halen yetersiz sayıda olan neonatolog sayısı göz önünde bulundurularak, Pediatri asistanlarına ve uzmanlarına verilmekte olan TCSB ve Türk Neonatoloji Derneği işbirliği ile düzenlenen beş haftalık "**Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanları için Yenidoğan Bakımı Güncelleme Kursu**" nun verilmeye devam edilmesi uygundur.

3. AİLE HEKİMLERİ VE PRATİSYENLERİN NEONATOLOJİ EĞİTİMİ:

3.1. Aile hekimliği uzmanlık öğrencisi eğitim programı: Aile hekimlerinin eğitim programında Yenidoğan eğitiminin belirtilmediği, yapılandırılmadığı, eğitiminin sadece 5 ayının Çocuk Kliniğine ayrıldığı ve bunun da hangi bölümlerde yapılacağı belirtilmediği saptanmıştır. Bazı kliniklerde bu eğitim sadece 1 aylık “perinatoloji eğitimi” başlığı altında sürdürülmektedir. Bu nedenle TND tarafından ilgili dernekle ve Sağlık Bakanlığı ile görüşülerek Aile hekimleri için gerekli olan konuların eğitim müfredatları içinde yer almasını sağlamaya yönelik girişimde bulunulması önerilir.

3.2. Aile hekimi ve pratisyenlere yönelik saha içi eğitim çalışmaları Bu konuda çalışmalar artırılmalıdır. Tüm aile hekimlerine katılımın fazla olması için mesai saatleri sonrasında kısa süreli eğitim toplantılarının yapılması ve belirlenen konuların aile hekimlerine, teorik ve pratik düzeyde aktarılması önerilir.

4. TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN NEONATOLOJİ EĞİTİMİ

Tıp eğitimi süresince verilen “Neonatoloji” eğitimine ÇEP önerileri doğrultusunda devam edilmesi uygundur.